

FOAIA POPORULUI

Prețul Abonamentului:
Pe un an 2 fl.
Pe o jumătate de an 1 „
Abonamentele se fac la Institutul Tipografic în Sibiu
și la toate birourile filiale de abonament.

Apare în fiecare Duminecă

INSERATE
se primesc în biroul administrației (strada
Măcelarilor nr. 21).
Un șir garmond prima dată 7 cr., a doua oară 6 cr.
a treia oară 5 cr.; și timbru de 30 cr.

Christos a înviat!

Cea mai luminată între sărbători, este ziua învierii din morți a Fiului lui Dumnezeu. Este aceasta cea mai luminată și mai mare între sărbători, pentru-că ea ne aduce mereu, an de an, aminte de cea mai mare dintre minunile Dumnezeirii arătate neluminatei și puțin pricepătoare omenimi prin și întru Isus Christos. Christos a învățat, pe cei-ce-l ascultau, lucruri pentru ei cu totul noue, a căror frumșeță și bunătate ei o vedeau, dar' mare parte se șfiau par'că a merge pe drumul arătat, neștiind încă cu bună-seamă că unde el va duce. Christos a prorocit, celor-ce-l ascultau, că ce va să se întempe, și oamenii vedeau că se întemplă întocmai, dar' față cu prorociile ce priviau vremuri mai îndepărtate, viitoare, stăteau îndoelnici, nu îndrăsniau a crede să fie cu puțință. Omenimea vedea, că Isus procește și învață despre o lume frumoasă, foarte frumoasă, a adevărului, a dreptății, a dragostei, dar' ea, omenimea pățită, suferitoare, nu se încumeta a crede întru puțință de a se și împlini prorociile Lui. Una dintre aceste prorocii de care mai tare se îndoiau ascultătorii Fiului lui Dumnezeu, era aceea, că El a treia zi dela moartea Sa va învia din mormânt! Nu încăpea în mintea lor mărginită de oameni, că așa ceva să se poată. Ear' îndoindu-se de aceasta se îndoiau și de altele; oftau după lumea de care

Christos le vorbia, după Împărăția lui Dumnezeu, dar' nu credeau în venirea ei. Însuși Petru în ajunul restignirii lui, s'a lăpădat de El! Învierea lui Christos a adevărit pe cea mai necrezută din prorociile sale, și oamenii încredințați despre puțința acesteia, au prins credință de fer și în împlinirea tuturor celorlalte. Astfel învierea lui Christos din mormânt este coroana minunilor, coroana lucrării lui Dumnezeu pe pământ, este pecetea de aur, care a întărit toată lucrarea lui Christos în lume. A fost mare bucuria omenimii, și e până azi! Dovadă salut creștinilor din acea zi „Christos a înviat“, prin care par'că ar voi să-și zică unul altuia: Eată s'a întemplat și ce n'am putut noi crede și cuprinde cu mintea! În laturi ori-ce îndoală, toate sunt adevărate! Este asta zi de mare veselie. Și noi dorim din inimă tuturor creștinilor și îndeosebi tuturor Românilor, ca fericire să le aducă lor această zi, și mulțumire, și înestulare, și prin nimic veselia lor tulburată să nu le fie! Să le aducă lor, dacă nouă celor-ce ne-am aruncat în luptă pentru drepturile poporului nostru, în aul de față netulburată veselie nici această mare și sfântă sărbătoare — nu ne poate aduce! Pentru-că mai ales acum înainte și după această sărbătoare grea furtună să descarcă asupra noastră, încât nici că suntem în stare a simți și noi bucurie când zicem că bucurie să facă cetitorilor nostri salutul sfânt:

Christos a înviat!

La Cluj!

De azi, din ziua Sfințelor Paști, și de ziua pertractării marelui și vestitului proces al „Memorandului“, ne mai despart numai opt zile.

Luni după Dumineca Tomii, în 7 Mai, se va începe, în fața tribunalului din Cluj întocmit ca curte ~~de șirazi~~, desbaterea, având judecătorii în fața lor pe cei 25 de purtători ai steagului nostru național, pe comitetul central.

Nu știm la ce sfârșit va eși procesul, putem însă ști cu bună-seamă, că osândit se va întoarce acasă măritul nostru comitet.

Din privilegiul acestui proces ce nu are păreche în întreagă istoria popoarelor țerii noastre, ne ținem de datorință sfântă a atrage luarea aminte a iubitelui nostru popor, asupra unui lucru de mare însemnătate, pe care acum mai mult ca ori-când poate să îl facă, și nici când mai potrivit și mai cu înțeles ca tocmai acum!

E vorbă de nemernica imputare a dușmanilor neamului nostru, care cu rostul și în scris, cu vorba și prin foile lor, aruncă mereu și mereu în fața conducătorilor politice și treburilor noastre naționale, că ei ce fac, fac numai așa de capul lor, ei singuri, că numai ei sunt nemulțumiți cu domnia ungurească din Țeara noastră, dar' poporul însuși nici nu visează de ce fac ei și de ce doresc

FOIȚA.

LUPTA VIEȚII.

Copiii nu 'nțeleg ce vor:

A plânge-i cuminția lor!

Dar' lucrul cel mai laș în lume

E un bărbat tânguitor!

Nimic nu-'i mai de ris ca plânsul

În ochii unui luptător.

O luptă-'i vieața, deci te luptă

Cu dragoste de ea, cu dor!

Pe seama cui? Ești un nemernic

Când n'ai un țel hotărîtor!

Tu ai pe-ai ței. De n'ai pe nimeni

Te lupti pe seama tuturor!

E tragedie 'nalțătoare

Când biruiți luptacii mor,

Dar' sînt eroi de epopee

Când brațul li-e biruitor.

Comedian e cel-ce plânge

Și-'i un ne-om, că-'i desertor.

Ori care-ar fi sfîrșitul luptei:

Să stai luptînd, căci ești dator!

Trădesc acei ce vreau să lupte,

Ear' cei fricoși să plîng, și mor.

De-'i vezi murînd, să-'i lași să moară

Căci moartea e menirea lor!

George Coșbuc.

Moțul și Domnul.

Să spune că în revoluția dela 1848 la Abrud au fost Ungurii mai bine peptenați ca în tot locul. Un Moț din Munții-Apuseni, din bătaia dela Abrud s'a ales cu o bundă domnească. După-ce s'a așezat ferberea, Moțul cu bunda lui domnească s'a dus la Turda ca să-și aducă puțină sare, pe spatele calului, pentru-că pe acele vremuri nu era drum de car pe lîngă Arieș ca în zilele noastre. Un domn Ungur din Turda vîzînd pe Moț îmbrăcat în bunda cea domnească, l-a întrebat:

„De unde ai bunda, ala moi?“

„No de unde s'o am. Dela bălcu de astă-vară din Abrud am cumpărat-o. Nu cumva a avut și domnul una? Să fi venit la bălcu Abrudului cu ea, că bine se mai plătiau.“

La ce vîzîndu-se domnul cam atins, și-a vîzut de drum, lăsînd pe Moț cu bunda lui în pace.

(Auzită dela Simeon Popa din Poșaga-de-jos, care a fost de față la vorbire).

Ioan Vesa, învățător.

ei, că poporul însuși e mulțumit de tot, e liniștit, e fericit chiar!

Cât neadevăr, câtă răutate e cuprinsă în aceste vorbe, o simte și o știe tot Românul, fie el cel din urmă om, din cea din urmă comună.

Poporul nostru li-a mai dat de altfel dovezi contrare despre aceasta, bună-oară când cu conferența națională din vara trecută, ținută la Sibiu, când cu adunările de protestare contra legilor bisericesti, și alte-dăți, dar' nici când și nici unde un privilegiu mai bun nu a avut, nici în curând va mai avea, ca chiar acum, să desmintă în chip strălucit sfruntata minciună a dușmanilor nostri.

Ce e de făcut așadar?

Vorbă scurtă: Să lăsăm casă și masă, să lăsăm și plug și coasă, și pe zilele cât procesul Memorandului dura-vă: să ne grăbim a încungiura ca valurile mării pe iubii nostri luptaci, să umplem Clujul și satele împregiur toate-toate, să le arătăm celor-ce zic că luptătorii nostri ar fi singuri, cât de obraznică e minciuna lor!

Procesul Memorandului e ceva ne mai pomenit!

Să nu peardă poporul nostru nici o clipă din vedere aceea, că, din privilegiul acestui proces, ochii lumii întregi, din Țeară și din afară de hotarele ei, sânt țintiți asupra noastră!

Vor fi de față la acest proces bărbați mulți și mari, trimiși din mari depărtări ca să vadă ei cu înșiși ochii lor, să audă cu însăși urechile lor, ca să poată spune adevărat lumii, ce s'a întâmplat acolo, și cum s'a purtat poporul român, cum s'a știut arăta el cu acest privilegiu!

Vor fi de față trimiși dela foi din Italia îndepărtată, din Țeara-Franțuzească, din Țeara-Englezească, Nemțească, din România, din Ungaria și poate și din alte locuri.

Membrii comitetului central trași în judecată, sânt toți oameni ridicați din

popor, oameni care trăesc în apropierea poporului ori chiar în nemijlocită atingere cu el, sânt fiii poporului însuși!

Să vadă drept-aceea, toți câți de de față vor fi, din țeara noastră și din țerile străine, că poporul român, a alergat într'adevăr el însuși îngrijat la Cluj, precum îngrijat aleargă părintele bun la fiii sei ajunși în un mare vîrtegiu, amenințați de o mare primejdie!

Va fi acest lucru de un atât de mare folos, cât nu se poate prețui din de ajuns!

Toți cei-ce acolo vor fi, vor vedea, că într'adevăr nu e acest neam adurmit, amorțit, ci un popor de eroi, pe care nu e bine să-l lovești, să-l nedreptățești, să-l superi, căci se ridică întreg, de pretutindenea, și 'ți-se pune hotărît în față, ca un leu infuriat!

Să o vadă aceasta străinii, dar' să o vadă mai ales Ungurii ei înșiși, care nici astăzi nu cred că noi am fi în stare să ne mișcăm odată puternic, ca o mare infuriată.

S'a zis în articolul „Țăria noastră” din numărul 12 al „Foi Poporului”, că:

„Nu e destul ca noi înșine să ne simțim tari, ci trebuie să ne și dovedim țăria, ca toți, și prietini și dușmani, să o vadă dată în aievea pe față, toți să vadă că nu sântem secături, ci un neam de oameni care nici morți nu se dau, — toți să dorească a ne avea prietini și toți să se teamă de dușmănia noastră!”

Aceasta să o dovedim acum la Cluj!

Acum ori-nici-odată! Căci un privilegiu mai bun și în curând, nu vom mai avea! Și am fi niște lași, niște oameni slabi, de 'l-am lăsa să ne treacă ne-folosit din de ajuns!

Dar' să lămurim și o altă lature a trebii. Acum e tocmai timpul lucrului de câmp, când țeranul e foarte ocupat

cu sămănatul mai ales, și noi tocmai țerani mulți am dori să se ducă la Cluj!

Privitor la aceasta zicem:

Fără jertfe și fără lăpădare de sine, nimic nu se poate! Nu se cere însă ca de pretutindenea satele întregi să lase de lucru și să meargă la Cluj, ci ca cel puțin câțiva, care vor putea, pe care îi iartă întrucâtva și împregiurările. Și apoi știm noi că Românul e om de inimă, și știm noi bine, că dacă unul oare-care a plecat în drum în o treabă atât de sfântă, de obștească, pentru toți, nu numai pentru sine, — afla-se-vor destui care să-i brezdeze și holdele lui rămase singure, ear' Dumnezeu roadă îmbelșugată da-va în holdele tuturor, și îndoit răsplăti-va osteneala, alergarea și lăpădarea de sine a lor! Asta nu va împedea de bună-seamă nicăiri pe nimenea de a porni să fie de față în vremea procesului Memorandului, la Cluj.

Să vor gândi earăși unii, că în Cluj nu vor avea unde să se adăpostească dacă vor merge câteva zeci de mii, și Ungurii, din oraș poate să vor legătul să nu-i primească! Dar' nici că e lipsă! Căci Clujul e împrejmuț jur de jur de sate românești, aproape de tot de el, la cale de jumătate de cias, ori de un cias, și aceste sate vor găzdui bucuroase pe frații sosiți îngrijați acolo și în treabă națională! Dimineața vii, seara mergi. Adevărată plăcere. Și poporul va face o mulțime de cunoștințe fericite. Să vor vedea oameni care nu s'au mai văzut, și vor vedea ce n'au mai văzut.

Cât despre cheltueli, nici asta să nu împedea pe nimenea de a merge, căci văzându-se lipsa, și fiind zilele acestea niște zile când fiecare pentru Dumnezeu și pentru binele neamului, dator e a jertfi cât numai poate din prisosul seu, cauzei acesteia obștești, să vor întovărăși mai mulți, și ajutorare vom da cu toții celor-ce n'ar fi putend purta singuri chel-

Poesii populare.

Din Poiana-Sibiiului.

Culese de Ioan Șerb, cojocar.

Decât cu urta 'n vatră
Mai bine cu mândra 'n șeatră;
Decât beut și mâncat
Și cu scluta după cap,
Mai bine să fii flămând
Și cu puica după gând.

Doamne să nu mă omori
C'am iubit două surori,
Și pe-a mică și pe-a mare
Și pe două verișoare.

Iubit-am, Doamne, iubit
De când am fost băiat mic
Și nu m'am mai prăpădit
Dar' acum am să iubesc
Măcar să mă prăpădesc.

Iubește, badeo, iubește,
Iubește nu frunzări
Că cu două nu poți fi

Ori cu mine ori cu ea
Ori cu dracu să te ia!

Săracă lume cu vînt
Mândră ești și treci curînd,
Săracă lume cu soare
Mândră ești și trecătoare.

Rău îmi pare după lume
Că eu trec și ea rămâne,
Da n'are la ce-mi părea
Că n'am trăit bine 'n ea,
De-am trăit odată bine
Acum plătesc vai de mine.

Câte mândre-am avut eu
N'a avut solgăbirău
Și pe câte le-am lăsat
De le-ai strînge-ai face-un sat,
Și cu câte-am trăit bine
De le-ai strînge-ai face-o lume.

Vai urt, urt, urt,
Mă bagi de viu în pământ!

D o i n e.

Din Caraș-Severin.

Culese de Iuliu Roșu, proprietar.

Seara bună, mândruliță,
Mă duc nu 'mi-ai dat guriță.
Seara bună și m'aș duce
Nu mă 'ndur de gură dulce.
Dar' mândra din graiu grăia:
— Auzi, bade, Dumneata!
Vino seara pe 'nsărat
Când oamenii s'or culcat,
Să nu vii așa de vreme
Că bărbatu-'mi taie lemne
Ci vino la miez de noapte
Când e somnul ca de moarte,
Și se vii tu prin grădină
Când și câinii-'s la odihnă,
Că mi ușa de rogoz
Cum pui mâna cade jos,
Să te culci lângă bujor
Pân' ce es eu din obor,
Când în obor voiu eși
Voiu tuși, bade, tuși,

tueala. Aşa nădăjduim noi că se va face şi aşa înţelegem din scrisoarea ce urmează mai jos, că s'a pornit chiar a se face în unele părţi.

Aşadară cuvânt de stat pe gânduri, de îndoeală, nu este! Ear' cuvinte care ne îndeamnă, ne silesc chiar, ne cer ca un strigăt puternic, că se mergem — sânt o sută şi o mie!

Să nu fie drept-aceea comună, să nu fie sătuleţ românesc într'un unghiu de ţeară, din care cel puţin doi-trei, ear' putându-se, zece-două-zeci, să nu fi mers la Cluj pe Luni după Dumineca Tomii!

Procesul „Memorandului“ e procesul întreg poporului român, căci doar' poporul el însuşi a trimis deputaţii la conferenţa din Sibiu, care a hotărît scrierea şi ducerea Memorandului, — improcesuat fiind comitetul nostru naţional, e improcesuată conferenţa însăşi care l-a ales şi însărcinat cu lucrarea, ear' improcesuată fiind conferenţa, e improcesuat poporul însuşi, care el a ales şi trimis pe deputaţi la Conferenţă ca să lucre în numele lui!

Poporul întreg e azi un luptător! Pentru drepturile sale luptător! Ear' cum se cade să fie un luptător, ceteşte, iubite Român, în şirurile din fruntea „Foitei“ acestui număr!

m.

O pornire nobilă!

Un cetitor dela ţeară al joi noastre, ne trimite următoarea scrisoare, căreia ne grăbim a-i da loc, atrăgând totodată deosebită luare aminte a tuturor Românilor de bine, dela oraşe şi dela sate, cărturari şi ţerani asupra ei.

De pe Valea-Murşului, 1894.

Domnule Redactor!

Vă trimit aceste şire pe care le-am scris în luminata săptămână a Patimilor.

Patimi, patimi! Patimile lui Christos în Palestina, în Ţeara-Jidovească, în zilele lui Pilat din Pont şi a Judecătorilor

jidovi, îmi aduc aminte de patimile prigonitului nostru neam în Ţeara-Ungurească, în zilele noastre, sub Pilaţii din Ponţi Ministri şi Judecători maghiari, — şi aflu mare asemănare între ele!

Trăim în adevăr nu numai în săptămâna Patimilor Marelui luptător pentru dreptate, Fiiu al lui Dumnezeu, ci totodată şi în luna, în anul, în *veacul patimilor* neînfricatului luptător pentru dreptate neam românesc din Ţeara-Ungurească!

Dat era în judecată, în săptămâna aceasta Cel mai mare binevoitor al lumii, al omenimii, Fiiul lui Dumnezeu, — dată e în judecată în săptămâna aceasta Cel mai mare binevoitor al acestei patrii, al acestei ţeri, *Poporul Român* întreg.

Osândit a fost de pătimăşii şi nedreptii judecători Jidov şi restignit Fiiul lui Dumnezeu, în ziua de Vineri, în Vineria-mare, osândit va fi şi neamul nostru român, zece zile mai târziu, de judecători Unguri, binevoitori lui întocmai precum Jidovii erau lui Christos.

Luni în întâia săptămână după Paşti, la opt zile după învierea lui Christos, şi la zece după moartea Lui, aduna-se-va în Cluj mare Sinedriu unguresc, şi judecată ţine-va asupra neamului nostru, înfăţişat înaintea lui prin cei 25 de bărbaţi din comitetul nostru naţional, şi osândi-l-va pe acest mărit Comitet, şi năcaz îi va căşuna, şi zilele 'i-le va amări, şi mari, foarte mari cheltueli îi va face!

După cât pot şi eu, ca om de rînd, ca ţeran, judeca cu mintea mea mărginită, aşa se vede, că stăpânirea maghiară, care ea porunceşte judecătorilor dela Cluj cum să judece şi ce pedepse să ne croiască, ear' *nu legea* şi mai ales *nu dreptatea*, — această stăpânire pusu-'şi-a de gând, ca prin judecăţile judecătorilor sei, să sărăcească de tot pe vrednicii şi neînfricaţii nostri luptători naţionali — să-i aducă pe ei la sapă de lemn, să-i facă

cerşitori ca să nu mai aibă putinţa de a se susţine şi de a mai susţine lupta noastră sfântă şi dreaptă! Şi 'mi-se face përul vulvoiu în creştet când îmi aduc aminte de cruntele pedepse în bani ce se dictează luptătorilor nostri naţionali în procesele dela Cluj! Fiecare proces costă mii şi mii de florini! Dar', pe semne, mai multe mii şi mii decât toate procesele de până aci, va costa marele „*proces al Memorandului*“!

Mă iau fiori şi trebuie să iee pe tot Românul bun când îşi aduce aminte, în ce chip risipitor procurorul a fâgăduit el, ne-cerut, numai chirie pentru sala hotelului în care se va ţine pertractarea, *câte 100 fl. pe zi*, când gândesc la cheltuelile susţinerii celor 25 de acuşaşi vre-o săptămână cel puţin în oraşul Cluj, unde pe vremea asta toate se vor scumpli în chip cumplit, ear' pe lângă ei 25 de advocaşi apărători, apoi la cheltuelile de proces şi la pedepsele în bani, care vor fi dictate cu bună-seamă în mărime înspăimântătoare pentru fiecare osândit, pe lângă închisoare!

Se vor dicta mari pedepse în bani, ca doară sdrobli-se-va starea materială a acuşaşilor, ca doară împinse vor fi la cerşit nobilele lor familii, ca aşa să-şi peardă odată pofta de a mai lupta pentru drepturile nedreptăţitului popor!

Sânt şi eu om din popor, şi iubesc pe fiecare făcător de bine al poporului, cu atât mai ales pe aceşti fruntaşi ai nostri, care cu atâta lăpădare de sine se aruncă în faţa furtunei, în faţa primejdiei, pentru noi cei de jos, cei ne-ajutoraţi şi nedreptăţiţi. Mă închin lor vèzându-'i cât de brav se luptă, dar' îmi sângeră inima când îi vèd cât sufer!

Durerea aceasta mă îndeamnă, onorată redacţiune, să Vè rog să mă lăsaţi ca prin foaia D-Voastre, cetită foarte mult în popor, să le spun acestea toate poporului însuşi, şi să rog ferbinte pe fraţii Români de pretutindenea, zicându-le:

Atunci, bade, vei veni
Ne-om iubi, ne-om drăgosti!
Mândruţa de astă-vară
Mă roagă s'o iubesc eară,
Dar' eu, mândră, nu mai pot,
Că eu 'ţi-am spus ţie bine
Să nu spui, mândră, la nime,
Tu cu cin' te-ai întâlnit
Tu la toţi m'ai povestit,
Şi, mândră, te-ai lăudat,
Şi eu, mândră, te-am lăsat.
— Cum, bade, te-ai îndurat?
De pe mine m'ai lasat
Ca pe-o pasăre din gard
La toţi oamenii de sfat,
Nu mi greu că m'ai lăsat
Ci că veste nu 'mi-ai dat.
Cu cine să mă iubesc
Tare să nu mă căesc.
Leliţa de dor de tine
N'a rămas inimă 'n mine.
Puţinica ce-a rămas
Şi-aceea toată a ars!

Strigături.

Din Zarand.

Culese de *Sabin Safta*, învătător

De-aş avè şi eu muiere
N'aş umbla prin sat, a cere,
De-aş avè şi eu nevastă
N'aş umbla pe la fereastă . . .

Uite, mândră-'n ochii mei
N'ai putè trâl cu ei?

Uite, mândră 'n ochii mei
Bine seamănă cu-ai tîi.

Dar' cum foc n'or sémèna
Că 'mi-e casa, lângă-a ta
Şi grădina tot așa . . .

Vecină dragă vecină,
Ce gaţi la bărbat de cină?
Chisăliţă pargăliţă,
La drăguţ găină friptă!

Vecina de lînga mine
Totdeauna 'mi prinde bine,
Când aude că 'mi-e rău
Iute merge la părău

Şi-'mi aduce apă rece
Şi-'mi pune pe cap de-'mi trece

Pişcă, muşcă pe lelea
N'aştepta să zică ea
Că la lelea i ruşine,
Dac'o pişti ti pare bine.

Frunză verde ca iarba
Tot așa 'mi-a zis lelea
Să mă duc până la ea,
Lasă dragă până Joi
C'oi veni, lele, la voi!

Feciorul dacă se 'nsoară
Te gândeşti că-'l mîncă cioară
Fata dacă se mărită
Gândeşti că-'i ciupercă friptă!

Să ştie maica că joc,
'Mi-ar face pelea cojoc!

Dragu 'mi-e, mândră, de tine
Când te vèd încinsă bine!
Dragă 'mi-e leliţa mică
Că se sue pe opincă
Şi mă sărută-de frică!

Dragii mei frați, cărturari și săteni!

În zilele acestor sfinte sărbători, prin veselia voastră, și printre clipele voastre de fericire, nu uitați a Vă aduce aminte și de marii noștri bărbați naționali, care peste o săptămână vor avea să stea în fața juzilor maghiari, siguri de-o aspră osândă, siguri că își vor pierde libertatea, și siguri că își vor pierde averile multe-puține câte le au, întorcându-se dela Cluj acasă — săraci!

În veselia și în fericirea voastră gândiți-vă și la ei, ca să-i ajutăm întru purtarea grelelor cheltueli, și să-i mângâiem în suferințele lor!

Ei nu ne cer, sunt prea nobili și prea cu lăpădare de sine decât ca să ne ceară să jertfim și noi cu ei, dar' cu vine-ni-se nouă să o facem aceasta din propria pornire, din îndemnul nostru, să nu așteptăm să ne zică ei să-i spriginim! Și ne vom arăta foarte vrednici de a avea luptători bravi ca și cei pe care îi avem, numai dacă în zilele lor de grea încercare, mereu cu ei vom fi, și mereu îi vom ajuta și spriginim!

Pentru-aceea, părerea mea este, că acum mai ales și mai virtos ca oricând, ne este datorință sfântă a noastră, a tuturor Românilor, ca să întindem, care cu cât putem, mână de ajutor întru purtarea cheltuelilor grele ce le are măritul nostru comitet, în urma acestui proces; să dăm frați țerani, ca nu cumva scumpii noștri luptători, să cadă sub greutatea ce îi va apăsa, — și nu cumva să ni-se poată zice că nevrednici am fi de atari bărbați vrednici, pe care îi lăsăm să poarte singuri toate greutățile, toate nenorocirile, fără a le întinde mână de ajutor în greul ce îi ajunge luptând pentru noi!

Porniți, ajutați, ca să arătam dușmanilor că și noi mult putem, dacă voim și ne punem pe lucru!

Ioan Doda, plugar.

Săptămâna patimilor.

Dacă am zis la sfârșitul articolului din fruntea numărului de față, că noi nu putem simți mângăierea ce ar trebui să o simțim când salutăm pe iubiții cetitori cu cuvintele vesele „Christos a înviat“, — din cele-ce urmează va pute fiecare vedea că am avut de ce zice așa. Eată ce ni-a adus nouă săptămâna mare, și eată ce ne așteaptă după trecerea ei:

DI Ioan Russu-Șirianu în temnița ordinară!

Precum am vestit la rîndul seu, Curia a nimicit în parte judecata tribunalului din Cluj din cel al doilea proces de presă al foii noastre, în care dl *I. Russu Șirianu* fusese pedepsit cu prinsoare de stat, — rînduind tribunalului să țină nouă pertractare și să-i dea temnița ordinară (de rînd).

Luni în 11/23 Aprilie c. a fost ținută noua pertractare la Cluj. Dl *Russu* s'a înfățișat însoțit de dl avocat din Arad *Dr. Stefan C. Pop*, dar' sfârșitul ori-cărei pașiri la mijloc și apărări a fost, că iubitul redactor al foii noastre, care avea să mai stea în Seghedin 34 de zile închis în prinsoarea de stat, adecă până la 15/27 Maiu, a fost judecat la 29 de zile temniță de rînd, avînd astfel să scape la 10/22 Maiu, și să se întoarcă în mijlocul nostru.

Al patrulea și al cincilea proces de presă al „Foi Poporului“.

Drept dar de sărbători pentru sfințele Paști, guvernul maghiar prin procurorul seu din Cluj, ni-a dat încă două procese de presă.

Luni ce trecu, în 11/23 Aprilie c. au fost, anume, chemați domnii *Tit Liviu Albini* ca proprietar, dl *George Moldovan* ca redactor răspunzător, și domnul *Iosif Marschall* ca răspunzător pentru tipar, — la judele cercetător din Sibiu, și au fost ascultați earăși. S'au pornit

adecă două procese nouă de presă contra foii noastre, unul pentru articolul apărut în fruntea numărului 5 din anul curgător, intitulat „Străinătatea pentru noi“; al doilea pentru articolul din fruntea numărului 7 din acest an, intitulat „Nu li-i sufletul curat“. Domnul Moldovan a dat la protocol, că articolul din numărul 7 'l-a scris d-sa însuși, dar' cel din numărul 5 'l-a primit dela un colaborator (lucrător) din afară al foii. Primește, firește, răspunderea pentru amîndoi, după-ce pe autorul articolului străin nu-l mai ține minte că cine e.

Tot Luni în 11/23 Aprilie c. au fost chemat la judele cercetător din Sibiu dl *Andrieu Baltes*, și ascultat. 'I-s'a spus că „numai“ patru procese nouă s'au pornit contra „Tribunei“! Anume pentru adresele de alipire publicate în numărul 208 din anul trecut al „Tribunei“.

Unu e pentru adresa trimisă dlui *Aurel C. Popovici* din *Igriș*, subsemnată de domnii: *Virgil Negru*, preot ort. rom.; *Panaiot Boerescu*, învățător gr.-or. român; *Petru Arsiciu*, inv. ort. rom.; *Simion Crista*, neguțător; *Arcade Muntean*, *Constantin Galu*, *Ignat Miloș*, *Dimitrie Miu*, *Tiia Mioc*, *Gavriil Cionca*, *Ioan Murăriu*, *Mihaiu Brindescu*, *Panta Mateiu*, *Arcade Jiva*, *Ioan Scăunaș*, *Arcade Mărcoane*, *Evrem Crista*, *Mihaiu Gașpar jun.*, *Vichente Crista*, *Luca Puiu*, *Simeon Micșa*, *Vasile Gașpar*, *Moise Miloș*, *Mitru Stoiconescu*, *Dionisie Roșu*, *Efta Ciomca*, *Filip Minda*, *Stefan Ionescu*, *Dionisie Crista*, *Filip Ionescu*, *Stefan Belințianu*, *Mihaiu Ionescu*, *Mihaiu Gașpar*, *Crăciun Cionca*, *Ioan Barbos*, *Gincu Zamfir*, *Florea Crista*, *George Ionescu*, *Arcadie Nicolescu*, *Ioan Mioc*, *Genade Jebelean*, *Ioan Găleancu jun.*, *Simeon Țerigariu*, *Mihaiu Cionca*, toți economi.

Al doilea pentru adresa din *Alba-Iulia* trimisă de dl *Ilariu Tulburean* publicată tot în numitul număr al „Tribunei“.

Eu cu mândra m'aș iubi
De n'ar rîde oamenii,
Amîndoi ne-am avea bine
Dacă nu ni-ar fi rușine . . .

Cu bărbatul beutor
Nu-i face pită 'n cuptor
Numai mămăligă 'n oală
Ș'o mînănci și-aceea goală!

Hai, mîndruță, la pîrșu
Să-ți arăt năravul meu,
Câte zile-'s într'un an
Atâtea năravuri am . . .

Uite, mamă, la fundoi
Cum îmi joacă din'apoi
Și dacă de joc mă las
Fundoiul mai joacă-un cîas.

Eu iubesc, tata iubeste
Casa ni-se risipește,
De-ar iubi și frate-meu
Ni-ar pica casa 'n pîrșu!

Din jurul Aradului.

Culese de *Romănuș Bortos*.

Nici pe dracul nu hull
Că nu știi a cui îi fi.

Vină, mîndră, să te joc
Dee-ți Dumnezeu noroc
Și mumăta sănătate
Că te-a făcut lată 'n spate.
Sărutu-ți, mîndră, gura
Mîndră te-a făcut mîta:
Ochii negrii, față albă
Nu-i modru să nu-mi fii dragă.

Ce păcat c'am bătrînit
Nici o fată n'am iubit,
Ce păcat că mi-'s bătrîn
Că n'am mîncat mîr din sfî.

Beut-ai bădiță, votcă
De vrei să te faci de potcă?
Beut-ai, badeo pîlincă
De vrei se fii de nimică?

Hei! hui! mîndra nu-i,
Mîndra nu-i somnul perdui.

Fetele din Chișineu

Se roagă lui Dumnezeu
Să le crească Crișu-'n use,
Să se spele de cenușe.

Du-i, du-i, du-i pe cei sătui
Și adă pe cei flămîenzi
Doar' aceia-or fi mai blînzi.

Dracu-i mare, eu ts mic
Mă făcu fecior voinic.

Hididiș de pingă Criș
Bine-mi pare că viniș,
Că dacă nu vră vinl
Eu mă vră călugări.

Mereuaș cu fata mică . . .
Că n'o mîncat mai nimică
Numai unt și mămăligă.

Ie-te seama după zîsă
Ca Țiganul după clisă,
Unde-i dărabul mai mare
Bate-l, Doamne, rău ti pare.

Al treilea pentru cea trimisă de frații noștri din *Cernduși* (în Bucovina), de tinerii studenți: Claudiu Stefanelli, stud. în drept; Radu cav. de Grigorcea, stud. în drept, Const. Berariu, stud. în drept, Dimitrie cav. de Grigorcea, stud. în drept, Aurel V. Bălean, stud. în drept, Drd. Nicolae Țurca, Alexandru Berariu, stud. de teologie.

Al patrulea pentru cea trimise din *Turda*, subsemnată de dnii: Teodor Trombițaș, Iuliu Petricaș, Gaia, Nicolau Rusu, I. Romoșian, Iuliu Gel Gelan, Simeon Nicoară, Stefan Mariș, Simeon Poruț, Valeriu Moldovan, George Tătar, Ioan Giurgiu, Ioan Cadareșcu, Septimiu Basil, Constantin Florian, Iuliu B. Murășan.

*

Al doilea proces pentru adresele de alipire.

Marti, în 12/24 Aprilie s'a pertractat la Cluj procesul al doilea pentru adresele de alipire. Pertractarea s'a început la oarele 10 a. m. Tribunalul compus fu următorul mod: președinte baronul Szentkereszty, juzi Mikó Imre și Fedenfeld Ottó, procuror Lázár Aurél, talmaciu Lehman Robert, notar Balázs Elemer, apărător Dr. George Ilea.

Pertractarea s'a finit seara la 8. Condamnați au fost Ioan Babuș, preot, la 1 lună temniță ordinară, Ioan Muntean, învățător, 6 săptămâni temniță ordinară, Aurel Lazar 6 săptămâni temniță ordinară, George Lup 2 săptămâni temniță ordinară. Țerani: Ioan Nașcu, David Ioan Drăgan și David Ioan Grofu sânt achitați. Ioan Popa Necșă osândit la 20 zile temniță sau 200 florini amendă. Din cauțiunea „Tribunei“ se confiscă 300 florini.

*

Eată dară că săptămâna patimilor Domnului Christos, a fost și pentru noi o adevărată săptămână de patimi.

CONVOCARE.

Căsătoria civilă obligatoare este pusă în plan de lege și se discută în dieta țerii.

O pornire vedem prin toate straturile societății și la toate confesiunile.

Marea biserică romano-catolică cu episcopatul în frunte a protestat solemn în contra acelu plan de lege în adunarea din Budapesta.

Biserica sârbească gr.-or. a protestat și ea în mai multe adunări particulare și acum episcopii cu poporul împreună și-au renoit protestul lor într'o adunare generală la Carloviț.

Interese mari bisericesti și de cultură religioasă-morală vin atinse și primejduite prin planul de lege pentru căsătoria civilă.

Noi Românii încă avem dreptul cât și datorința a ne rosti păreri și a lua partea noastră în lucrarea comună patriotică și constituțională.

De aceea apelăm la fiii bisericii românești gr.-or. și gr.-cat. și-i invităm la adunarea, care în scopul acesta o convocăm pe Joi după Sfintele Paști (3 Maiu st. n) în sala hotelului Crucea-Albă în Arad, la oarele 11 a. m.

OBIECIUL:

Discuțiunea asupra proiectului de lege pentru căsătoria civilă publicarea hotărîrilor ce se vor lua.

Din conferența inteligenței române din Arad, ținută la 31 Martie 1894.

Moise Bocșan, George Telescu,
prot. rom. gr.-or. protopop gr.-cat.

Vasile Olariu, Dr. Ioan Trăileșcu,
preot. profesor școl.

Dionisiu Popoviciu, Petru Truța,
Dr. George Popa, Dr. Stefan C. Pop,
Vasile Mangra.

*

Din parte-ne nu putem din deajuns indemnă și ruga pe toți pe care îi privește această convocare, să grăbească a merge cu toții, cu toții, la adunare, spre a protesta sârbătorește și cu măreție!

Însuflețirea Sârbilor.

Biserica greco-orientală sârbească din Ungaria s'a sculat în picioare! Planurile de legi-bisericești ale guvernului vatămă adunc biserică. Sârbii au conchemat o adunare generală, a tuturor creștinilor sârbi, la *Carloviț*. La 7/19 Aprilie s'a ținut adunarea. Ea a fost din seamă afară măreață. Însuși *Patriarchul* (cel mai mare arhieru al lor) *Brankovici* s'a pus în fruntea mișcării, și a fost, firește, urinat și încungiurat de întreaga sa preoțime.

Când a fost în ziua adunării, în orașul *Carloviț* ca valurile mării se mișca poporul, urcându-se numărul celor de față la **20.000** persoane. Cea mai mare parte veni deja în ajunul zilei de 7/19 c. și a trebuit să fie găzduită în comunele învecinate cu orașul.

Înainte de toate se țină slujba bisericască în catedrala metropolitană, în care slugi însuși *patriarchul Brankovici*, în fruntea numeroasei preoțimi, cu episcopii.

Ca președinte al adunării a fost ales baronul **Jivković**. După mai multe discursuri foarte însuflețite, s'a primit de toți cei de față și cu aclamări (adecă cu strigări de aprobare, de plăcere) ce dovediau, că poporul e gata la toate, hotărîrea de protestare în contra planurilor de legi bisericesti ale guvernului, în care Sârbii nu ved altceva decât un mijloc de maghiarizare.

Advocatul din Novi-Sad **Dr. Gavriila** a citit telegramele sosite din partea **Românilor și Slovacilor**, salutate fiind fiecare cu nespūsă bucurie de mulțimea însuflețită la culme a alor 20.000 Sârbi! La cetirea cuvintelor sârbești în telegrama presidentului partidului național român **Dr. Rațiu** strigările de plăcere și bucurie nu voiau să înceteze.

Pe lângă hotărîrea de protestare s'a mai primit cu aclamări furtunoase și îndelungate hotărîrea pentru mergerea mână în mână pe toate căile cu **Românilor și Slovacilor!**

*

Așa se facem și noi! Și la noi se conchemă adunări. Să mergem cu mii și mii. Să nu ne pară rău a jertfi o zi două pentru un scop atât de însemnat!

Din Poșaga de jos.

Culese de *Vasilie Stezariu*, plugar.

Nevastă cu ochii bori
Nu te uita 'n sus la nori,
Ci te uită la bărbat
Dacă dracul 'ți-l-a dat.

Dă, Doamne, birăului
Șese boi la plugul lui,
Șese boi ca bibolii
Să-ți mănecă cu doctorii.
Șese sute bani în pungă,
Să-ți mănecă șezând pe dungă,
Să-ți rămână una 'n pungă
De leacuri să nu-ți ajungă.

S'a dus mutul cu icoane
Nu-l aduce dulce Doamne.
S'a dus mutul cu verigi
Nu-l aduce, Doamne-aici.

Ține-mi Doamne, bărbatul
Să are răzoarele
Să umple coșerele

Da mă ține și pe mine
Să le golesc toate bine.

Cum nu-ți badea budulău
Cum înseară-ți pe părău,
Cum nu-ți badea mare căne
Cum înseară la noi vine.

Cătu-ți satul nost de mare
Nu-ți ca fata lui cutare
Cu capul cât o căldare
Și doarme mergând pe cale
Și se leagăna din șele
Ca căruța cu nuele,
Și se leagăna din spate
Ca căruța cu bucate,
Cu mersura ca la raci
Căutătura ca la draci,
Mersura ca la rățoi
Căutătura ca la boi.

De-ar fi dată Dumnezeu
Cel frumos să fie-al meu,
Cel urt a celui mut
Eu n'aș bătrâni mai mult.

ALUNELELE JIDOVILOR.

După-cum știm Dl nostru Isus Christos unul născut fiul lui Dumnezeu sfântul, în Vinerea mare a fost răstignit pe cruce, ear în Sâmbăta-mare des-de-dimineață în sicriu de peatră înmormântat. Lucrul acesta pe creștini 'i-a umplut cu adevărată durere creștinească, ear pe Judei cu nespūsă bucurie. Și spre cimentarea acestei bucurii, unii dintre cei mai avuți Fidovi cu fel de fel de mândări alese au prăznuit în noaptea sfintei învieri, moartea Mântuitorului lumii. Cătră ziua, pe când se iviau zorile, pe masa lor bogată ajunse un cocoș mare fript și scaldat în unsoare. «Atunci — zise mai marele lor patriarch, — când cocoșul acesta va cânta, atunci va să mai învie Christos cel adevărat.» Dar de abia ce din gura fariseescului Fidov a răsunat prohodul acesta profetic și cocoșul pe dunga blidului a sărit și cu aripile sale unsoare pe toți cei de față Judei stropindu-și, de trei-ori în limba sa «cucurigu» a strigat.

Dar unsoarea aceea de pe fața Fidovilor nu s'a mai splat, ci în forme de alunele pe obraz li-a rămas, după-cum poporului român de pe acelea vremuri în minte 'i-a rămas.

Eugen T.

SCRISORI.

Certeșul-de-sus, Aprilie 1894.

Domnule Redactor!

Am trecut zilele acestea prin comuna *Certeșul-de-sus* ce cade pe drumul ducător dela *Deva* la *Săcărâmb* (com. Hunedoarei) și am rămas uimit de măreția și frumseța bisericii ce se zidește în această comună. Am întrebat cât de mare e satul. 'Mi-s'a spus că de vr'o 130 de familii. Până acum se servia în o bisericuță de lemn, scundă, întunecată, veche, cu ferestri cât pumnul. Acum e aproape terminată, biserică pompoasă, mare, admirabil lucrată, ca și care pe la sate în comitatul întreg abia de s'or mai fi aflând una-două. Ar face cinste la un oraș ori la o comună de o mie de familii.

Am întrebat pe un om: — Bine, bade, dacă sînteți așa puțini, cum de v'ați apucat de un lucru așa mare?

— „D'apoi, domnișorul dragă, noi am văzut planu pe hârtie și am gândit că n'o să ese nu știu ce zidire, dară când ne-am apucat de lucru numai ne-am îngrozit! Domnu Părinte s'o pus pe noi și nu ni-o dat pace până nu-om scoate-o la capăt bun, și am lucrat, și am dat bani, și am mai cerut ajutoare de pe la Sibiiu și dela Împăratu și am înaintat până aci. Cam cu greu, dară o eșit un locaș frumos.“

Eu nu pot adauge dela mine, decât că domnul preot *Petru Gabor* poate fi mândru de zidirea ce sub păstorirea d-sale s'a făcut în comuna *Certeșul-de-sus*, și vrednic e de toată lauda, atât d-sa cât și bunii d-sale parochieni, care l-au ascultat și au ajutat la săvîrșirea lucrării începute.

De unde poporul abia avea vre-o 2000 fl. când s'au apucat acum doi ani de lucru, au ridicat o zidire, care, socotind și slujba cu mâinile, cu carele și cu vitele, și repartiția adunată din popor, i-a costat deja până acum vre-o 10.000 fl. și încă nu e deplin gata. Îi lipsește mai ales podoaba lăuntrică.

Această zidire face cinste neamului nostru și bisericii noastre gr.-or., în fața tuturor străinilor ce din întâmplare trec pe acest drum și o ved.

Onoare preotului, onoare poporenilor darnici și ascultători! Să trăească să o folosească în pace!

Un călător.

Munâr (c. Timișuului) 1894.

Domnule Redactor!

Prețuita „*Foia Poporului*“ venia la noi în comună numai la un om, lui *Jevrem Iorgovan*, pe care eu subscrișul îl tot rugam să 'mi-o dea și mie să cetesc, și el 'mi-o da, și văzînd eu că foarte frumos se zice în dînsa, am abonat-o și eu, dar' în toată Dumineca după ameazi se adună oameni la casa mea și așteaptă să vină purtătorul de cărți cu *foaia* și eu li-o cetesc și cu atîta bucurie și dragoste o ascultă cu toți, cât nu se poate spune. Domnule redactor, comuna noastră este o comună mică, abia de 138 de numere, și avem în comună și Maghiari; care ne-au ocupat din averi, și noi sîntem cam sîrmani de averi, dar' din altă parte nici biserică nu avem în comună, nici preot, nici notar, căci noi sîntem sub filia *Săcărâmb*, fără numai un învățător, pe *Dumitru Tigă*, care însă mai nu stă cu noi, ci sîntem numai noi de noi singuri. Însă, domnule redactor, însuflețirea ce s'a deșteptat în micul popor român din *Munâr* de însuflețirea din „*Foia Poporului*“ e foarte mare, mă simt foarte fericit când pot vorbi cu

oamenii în Dumineci și sărbători despre trebile nației. Domnule redactor! Noi plugari și săraci din mica noastră comună vedem câte prigoni grele v'au ajuns, și crește atragerea noastră către D.-Voastră, și zicem ca bunul Dumnezeu să Vă lungească firul vieții și să Vă imputernicească la toată isbânda și să Vă dea curagiu în toate!

Să trăiți la mulți ani fericiți!

Jevrem Pistru, econom.

CRONICĂ.

„*Almanachul*“ „Societății de lectură Andreiu Șaguna“ a elevilor seminarului „*Andreian*“ din Sibiiu a eșit de sub tipar! Abonații care au comunicat Societății adresa corectă a lor vor primi „*Almanachul*“ deja în cursul zilelor Sfințelor Paști. Domnii care l-au abonat și nu-l vor primi până la finea săptămânii de după sărbători, să binevoească a scrie după el, trimițînd adresa corectă, căci din necunoașterea acesteia nu li-se va trimite. Opul poate fi abonat dela Societatea însăși, a cărei proprietate o formează.

Costă 1 fl., cu porto 1 fl. 20 cr.

Sibiiu, Joia-mare. 1894. Comitetul Societății.

O plîngere. Din notariatul *Șilindiei* ne trimite un plugar o scrisoare, în care se plînge că poporul este cu necuviință primit în cancelaria notarială, deși au atât notar cât și adjunct de notar români. Cu deosebire adjunctul notarial, ni-se spune, că se poartă foarte dur și nefrumos cu oamenii. Fie tineri, fie bătrîni, când intră în cancelarie, el se răstește cu vorbele: „*ce vrei, mî?*“ Un pas domnule. „*Apoi du-te afară, mî; că dacă gat 'ți-l dau eu, mî!*“ Țeranul se plînge, și cu drept cuvînt, contra acestei purtări agritoare tot cu *mî* și eară *mî*. Dacă țeranul zice scriitorășului „*Domnule*“ ori chiar „*Măria-Ta*“, ar pute și „*Măria-Sa*“ să-i zică țeranului „*Dumneata*“.

Cas de moarte. *Vasilie Pop*, canonic archidiacon al capitolului gr.-cat. din Gherla, a răposat în al 62 al vieții, la 17 Aprilie n. Fie-i țerina ușoară!

Deputați sinodali. În cercul *Iliei* au fost aleși, precum ni-se scrie, deputați pentru sinodul archidieceșan din Sibiiu, din cler domnul *George Nicoară*, preot în Deva, ear' deputați mireni, domnii *August A. Nicoară*, candidat de avocat și *Alexiu Olariu*, avocat, amîndoi din Deva. — În cercul *Devei* a fost ales deputat din cler dl protopresbiter al *Dobrei Romul de Crainic*, ear' mireni domnii *Dr. Ioan Mihă*, director la „*Ardeleana*“ în Orăștie, și *Daniil David*, asesor opidan în Orăștie.

Avis. Adunarea generală a Reuniunii învățătorilor gr.-or. din protopopiatul Miercurei convocată deja pe zilele de 22 și 23 April; din cause binecuvîntate, tot cu acelaș Program se amîna pe zilele de 30 April și 1 Maiu st. v. a. c. Poiana la 10 Aprilie 1894. Pentru comitet: *Emanoil Beșa*.

Producțiune și petrecere dă în *Brașov* Societatea sodalilor de acolo. Ea se va ținea Luni a doaua zi de Paști, în sala hotelului central „nr. 1“. Începutul la 7 oare seara. După producțiune urmează joc, începînd cu „*Călușerul*“ și „*Bătuta*“.

R Î S.

Un student la berărie.

Prietenul: Trebuie să mulțumesc tatii că m'a învățat musica....

— De ce?

Studentul: Cu ce beam eu bere acum, dacă nu-mi vindeam adinea-ori vioara?

Un Ovreu mergînd prin pdđure vede eșind înainte-i un lup. Neavînd altă armă decât bețul lui, îl ridică pe acesta drept de-asupra capului lupului.

Deodată acesta cade rînit de glonțul uni vîntor, care era ascuns.

— Al dracului lucru, zise Ovreul, am acest beț mai bine de 20 de ani și n'am știut că împușcă așa de bine.

Un țeran venia cu un car plin de saci. Căii îi erau slabi și oboșiți de drum. La vamă e oprit.

— Ce ai în saci?

Țeranul se plecă la wrechia vîmașului și-i spuse o vorbă încet.

— N'am înțeles, spune mai tare, bre.

Țeranul spuse a două-oardă vorba, dar' vîmașul tot nu o înțelese.

— Am ovēs, domnule, zise țeranul a treia oardă, dar' foarte încet.

— Ei, și apoi? De ce nu vorbești mai tare?

— Ca să nu m'audă căii!

O dorință periculoasă.

Bărbierul X. e osîndit la furci după cererea procurorului.

În ziua spînzurării el e întrebat de are vr'o dorință, să o spună și i-se va împlini.

— Am o dorință, zice el, doresc să rad acum încă pe dl procuror.

Între un sergent (strajameșter) și un soldat.

D-le sergent, dacă un soldat zice sergentului că e prost, i-se face ceva?

— Negreșit, asta-i o batjocură adusă mai-marelui lui.

— Dar', dacă numai gîndește, fără să zică?

— Atunci nu i-se face nimic, pentru-că omul e stăpîn pe gîndul lui. Dar' de ce mă întrebă tu asta?

— Întreb și eu, fiindcă gîndesc, domnule strajameșter, că tare prost trebuie să fi d-ta!

Sofița, frumoasa copilă, cere moșului seu să-i cumpere o doba.

— Oh! nu, tu faci și așa destulă larmă în timpul zilei.

— Bunicule dragă, răspunde Sofița, îți făgăduesc că nu voi bate doba decât când vei dormi d-ta.

Proprietar și editor: T. Liviu Albini.
Pentru redacție, în lipsa dlui Ioan Russu Șirianu, răspunzător: George Moldovan.

ECONOMUL

redactat de D. COMȘA.

Din stupărit.

Fagurii măestriți.

Am fost pomenit în un număr de curând al „Foi Poporului“, că stupăritul rațional nici nu e vrednic de acest nume, dacă nu ne ajutăm cu faguri măestriți (artificiali).

Chiar și având stupină, coșnițe, instrumente de stupărit ș. a. în cea mai bună regulă, fără faguri măestriți, sântem tare departe de ceea-ce se numește stupărit rațional și prin urmare nici stupii nu ne aduc cel mai mare folos.

S'au făcut felurite cercări și s'a aflat, că albinele întrebuițază câte 10 chilogr. și mai multe de miere și 1 chilog. polen până se zidească 1 chilog. de faguri. Se poate deci ușor vedea ce de muncă și material scump folosesc ele spre acest scop și ce bine le-ar prinde, când stuparul li-ar da fagurii în partea cea mai mare gata, având ele numai să aduc miere și încă în timpul, când este de aceasta din greu în toate florile.

Altă scădere din cale afară mare a fagurilor de albine este, că ele clădesc căsuli (celule) pentru lucrătoare, însă numai din o parte a fagurilor, ear' din ceilalți fac căsuli de trântori. Cu chipul acesta se prăsesc în coșnițe atâția trântori, încât albinele, cât ține vara, adună mai numai pentru ei miere. Cu ajutorul fagurilor măestriți sporirea trântorilor se împuținează la un număr de tot neînsemnat, de care albinele nu se pot lipsi.

S'au făcut fel și fel de cercări și s'a adevărit în urmă, că un trântor mănâncă cât 7 albine. Deci se poate ușor calcula, cât mănâncă numai în timp de 2 luni, 10 sau mai multe mii de trântori, câți adese se află într'un stup.

Prin urmare, câtă miere n'ar rămâne pe seama stuparului dacă, folosind faguri măestriți, s'ar împedea prea marea sporire a trântorilor. În locul trântorilor s'ar prăsi numai lucrătoare și ori-și-cine își poate gândi, că un stup, care are cu 10 mii de lucrătoare mai mult, ear' trântorii îi lipsesc aproape cu desăvârșire, trebuie să facă spor minunat, adecă să adune miere, cel puțin indoit mai multă.

Aceste avându-le în vedere, dăm sfatul tuturor stuparilor începători să se apuce din capul locului de stupăritul rațional. Adecă: după-ce 'și-au agonisit o coșniță sau două din cele mai bune, să nu cruțe nici puținele spese, ce le are cu agonisirea fagurilor măestriți, sau, ce e și mai bine, să-și cumpere o mașină (teasc) pentru facerea lor.

Astfel stuparul înaintează încet, dar' sigur. Ear' spesele făcute cu agonisirea mașinii de faguri, se întorc cu profit însutit.

Aflu cu cale să aduc aici aminte cetitorilor, că noi Românii n'avem încă nici o reuniune (tovărășie) de stupari; pe când Ungurii au cu zecile și Nemții cu sutele.

Unindu-se stuparii din una sau mai multe comune, ca împreună să-și cumpere mașină de faguri, de stors mierea ș. a., nu le-ar veni așa greu ca astăzi, când unul fiecare are să le cumpere pe toate, dând deodată zeci de florini.

Dar' câte alte înlesniri n'ar pute face stuparilor astfel de tovărășii!

Potrivirea stupilor.

Stuparii adevărați își potrivesc stupii, adecă 'și-i fac deopotrivă de buni. Potrivirea aceasta se face primăvara și e de mare însemnatate în stupărit.

În coșnițele vechi de nuele sau de paie nu se poate face potrivirea decât punând seara sau dimineața foarte de timpuriu un tăer (farfurie) cu miere sub o coșniță, în care e un stup puternic. Albinele se scobor la miere și când tăerul e încărcat de albine, îl lăm și-l strămutăm sub stupul, pe care voim a-l întări.

În coșnițele mobile însă, potrivirea este un lucru de tot ușor. Stupii fiind cam de trei feluri, de frunte, de mijloc și slăbuți, se întăresc în modul următor:

Încă în Aprilie se poartă de grije, ca stupii de frunte să umple întreg despărțământul de clocit, spre care sfârșit li-se pun faguri naturali ori măestriți de albine lucrătoare. Acum se ia dela aceștia câte un fagur cu pui astupați și se pun stupilor de mijloc; astfel se întăresc și acești stupi, umplând și ei despărțământul de clocit, mai cu seamă având stuparul la îndemână faguri de lucrătoare, cu care să-și ajute stupii. După-ce și stupii de mijloc vor fi umplut despărțământul de clocit, se ia și dela ei câțiva faguri cu pui astupați și se dă stupilor slăbuți, prin care lucrare și ei se întăresc, mai cu seamă având faguri gata de lucrătoare, cu care să-și ajutăm.

Totdeauna în locul fagurului cu pui, punem un fagur natural sau măestrit. Urmând astfel, când e să înceapă roitul, adecă către sfârșitul lui Maiu, o să avem stupi unul ca unul. Un fagur plin cuprinde peste 3000 de pui și dacă 'i-am dat stupului numai în două rânduri asemenea faguri cu pui, ne putem închipui ce ajutor 'i-am dat, încât și cel mai ticălos stup trebuie să-și vină în fire.

Aflu de lipsă a mai spune: să nu 'ise ia stupului deodată mai mult ca un fagur cu pui și să grijim ca albinele din stupii mai slăbuți să fie în număr de ajuns pentru a pute acoperi puii; altcum e cât de rău.

Roirea.

Matca începe a oua prin Februarie și ouă aproape fără întrerupere. Astfel în timp de 3 luni, adecă până la sfârșitul lui Maiu, albinele se înmulțesc atât de tare, încât coșnița devine prea strîmtă pentru ele.

În cele din urmă matca depune și ouă nefructificate (sterpe) în căsuliile de trântori.

Când pe lângă matca, cu care au iernat albinele și care a dat vieață la sumetenie de ființe, este aproape deplin dezvoltată încă o matcă, a sosit timpul să se întemple roirea. „Nu încap două săbii într'o teacă“, nici două matce într'un stup.

Se aud glasuri deosebite în coșnițe, când roirea e aproape. Matca cea bătrână dă un glas ascuțit, care nu se prea poate îndegeta pe hârtie. Mai mult aduce însă cu: „f...i...u“; ear' cea tină glăsuște: „cva, cva, cva“. Aceste sânt semnele cele mai neînșelătoare, că roirea se poate acum întempla în tot minutul.

Roirea se întemplă de regulă înainte de ameză, începând de pe la 8 ciasuri. De multe ori însă, stupii roiesc și după ameză.

Cu prilejul roirii dintăiu ese matca cea bătrână, care e fructificată, cu mai multe mii de albine, chiar și până la 20 mii, cum și o mulțime de trântori.

În coșniță rămân albine, pui, ouă, trântori și matce în număr mare.

Dacă timpul e potrivit, cam la a noua zi dela roirea dintăiu, se întemplă a doua roire. Cu acest prilej mai totdeauna eș mai multe matce, dintre care însă albinele lasă în vieață numai una singură, aceea, care a cărmuit roiul; ear' pe celelalte le omoară.

După alte 3 zile se poate întempla a treia roire și încă și mai curând a patra. Matcele dela roiul II, III și IV sânt nefructificate și acești roi, mai totdeauna, sânt mai slabi decât cel dintăiu. De aceea nici nu e cu cale a lăsa un stup să roiască prea de multe-ori. Ajunge, dacă roește odată sau de două ori. La din contră și stupul, care roește rămâne prea slab și roi amărți.

Tocmai în timpul roirii, adecă în Maiu și Iunie, este mai multă miere pretutindenea și albinele chiar atunci sânt minate de boldul lor firesc să se gătească de roit, să nutrească puii și să-și peardă vremea, așa zicând, cu lucruri, care stuparului puțin folos îi aduc.

Stupăritul rațional are căi și mijloace de a oprî stupii cu totul dela roit, sau de a întimpina roirea mai departe și astfel a-i silî să adune miere atunci, când este destulă și o află albinele ori unde, dacă es din coșniță.

A lăsa stupii să roească și prin Iulie, este un lucru din seamă afară păgubitor. Acești roi nu-și pot aduna nici

atâta, ca să-și zidească fagurii trebuincioși, necum să-și mai adune și pentru creșterea puilor și pentru iarnă hrana de lipsă.

De multe ori pe timpul roitului sunt ploii cu săptămânile, ceea-ce întârzie roirea și aduce multă pagubă stuparului. Adesea se întâmplă, că unor stupi le trece cu totul pofta de roit. Albinele lasă pe matca cea bătrână să omoare pe celelalte matce. De multe-ori chiar și ele îi dau ajutor la stricarea căsuliilor de matce și la omorirea lor.

În asemenea vremuri nepriincioase pentru roire, când albinele nu pot căra nimic în coșniță, li-se poate ajuta, ca să nu le treacă pofta de roit, dându-le hrană în coșniță.

De aceea stuparul pățit nici odată nu se lasă fără de miere. r. s.

Școala și legumăritul.

Găsim sumetenie de comune românești, în care femeile nu se îndeletnicesc de loc cu cultivarea grădinilor, în alte comune earăși se pune puțin și adese foarte puțin preț pe acest ram economic atât de însemnat. Și din pricina aceasta o mare parte din legumi, fiindcă nu se prăsesc la casă și nu sunt la îndemână, nici că se folosesc în bucătărie, ear' cele mai neapărat trebuincioase se cumpără cu bani grei, care ar pute să ne rămână nouă și să nu-și dăm străinilor.

În ale legumăritului am pute lua de pildă pe Sași și femeile lor care, pe lângă că îndeplinesc toate celelalte lucruri economice, ca și Românele, ele mai cultivă și grădinile, așa că necum să ducă lipsă de legumi, dar' mai vând și Româncelor, cărora legumăritul le este un lucru aproape cu totul necunoscut. Dar' să nu creadă cineva, că doară Sașii ar fi mai săraci decât Românii. Nu, Sașii peste tot sunt cu mult mai bogați ca noi și, lucru ciudat și trist, noi cei seraci, prin cumpărarea legumelor facem să se adune banii tot în punga celor mai bogați.

Afară de fasole și cartofi (crumpene, picioici), care se cultivă mai mult la câmp, alte legumi, în multe părți, nu se cultivă de loc și astfel toate sau aproape toate celelalte câte se mai întrebunțează în casă se cumpără dela străini. Anume se cumpără: curechiul sau varza, carstaveții, ardeiul, ceapa (aiul), părănjeii și altele. Multe însă nu se întrebunțează de loc sau numai foarte arareori, d. p. țelerul, ridichile, steclele, brojbele ș. a., măcar că fără unele din ele nu se poate găti o zamă aavea bună.

Această stare înapoiată a legumăritului, vremea este să se schimbe înspre mai bine, ca să nu mai fim și în această privință robii străinilor și pururea atirători de ei.

Un început temeinic însă și în toate satele românești numai cu ajutorul școalei

se poate face. De aceea, grădina școalei ar trebui să fie pretutindenea cultivată în regulă și cu tot felul de legumi și cu lucrările de lipsă pentru cultivarea legumelor să se îndeletnicească mai ales fetițele, așa ca la eșirea lor din școală să aibă și cunoștințele trebuincioase din legumărit și totodată și voea de a se folosi în viitor de aceste cunoștințe.

Spre acest scop ar trebui să se aducă legi și să se dea porunci cât de aspre și fiecare învățător sau învățătoare, care nu arată spor de ajuns în ale legumăritului, să fie dogenit, pedepsit și, cerând trebuința, chiar și lipsit de slujbă.

Astfel de cunoștințe și deprinderi sunt aavea folositoare pentru fiecare femeie dela sate și dela orașe. Pentru de acestea ar fi de lipsă să se întrebunțeze primăvara, vara și toamna cu zecile de oare și nu pentru bălbăirea unor cuvinte și ziceri neînțelese din o limbă străină care, pe lângă că nu aduc nici un folos, se mai și tîmpește judecata copiilor sau cel puțin nu o lasă să se desvoalte până la cea mai înaltă treaptă cuvenită.

Pe lângă toate greutățile și pedecile câte se pun în calea înaintării noastre, zicem învățătorilor noștri: jertfiți-vă cât mai mult înaintării economiei satelor, în care v'a așezat bunul Dumnezeu! *Învățați pe fetițe și pe băieți cultivarea legumilor, păstrarea și chiar folosirea lor și fiți încredințați, că ați făcut un lucru din cele mai bune, pe care-l poate face un om în viață.*

Ear' cetitorilor noștri le zicem: *Faceți ca grădinile școlare să fie bine închise și dați învățătorului mână de ajutor, ca el să poată ajunge mai cu înlesnire la ținta dorită!*

Despre ungerea osiilor la car.

Economii noștri îndatinează a unge osiile mai ales cu păcură (duhot) sau cu untură (unsură) răncedă de porc. S'a adevărit însă, că păcura nu se potrivește ca material de uns osiile, fiindcă vara pe căldură ea în curând se scurge pe la capetul osiei și de aci pe butuc la vale, de altă parte fiindcă iarna se înăsprește peste măsură și astfel, în loc să înlesnească, ea împedecă mersul carului. Untura este negreșit mai bună. Ceea-ce aduce carilor cu osii de lemn multă stricăiune este, că unsura se străcură pe unde intră în butuc spițele roatelor. Urmarea este, că spițele încep a se mișca și mai în urmă se strică. Pentru carile nouă cu butuci scurți se recomandă o alifie gătită din 1 parte sêu de bou, 1 parte rășină și o treime păcură în amestec cu puțină făină de săcară. Această alifie aplicată pe osie umple golurile dintre osie și gaura butucului și în scurtă vreme se învîrtoașe așa, că unsura nu mai are pe unde se străcura. Osiile de lemn au neapărată trebuință de sêu, care

se topește mult mai anevoe decât unsoarea cuprinsă în untura de porc.

La osiile de fer ungerea se se repețească cel puțin la trei zile odată, void să se le păstrăm în bună stare timp îndelungat. Câteva picături de oleiu sunt de ajuns, dacă osiile se ung cât mai des și mai ales dacă se curăță rămășițele murdare cu desevirșire de câte-ori ne apucăm să ungem din nou. Butucul se șterge și se freacă pe din lăuntru cu un petec de postav, care s'a fost muiat în șirt de terpenin.

Nutrirea puilor de găină.

Dacă e să înainteze repede și să rămână sănătoși, puii de găină trebuie supuși la îngrijiri cât mai priincioase.

Cea dintăiu și mai neapărată cerință este să-și lăsăm se alerge în tignă prin curte (ogradă) și, dacă se poate, prin iarbă unde, sub îngrijirea mamei, ei află ce le prieste: soare, aer proaspăt, verdeață, rîme și gânganii (insecte) fel și fel.

O altă cerință este să înzestram puii cu apă curată și proaspătă de ajuns și totodată să-și ferim de boalele, la care sunt atât de expuși. Primejdioase sunt boalele mai ales în săptămâna dintăiu. Cea mai aprigă este cufoarea (urduarea), datorită aprinderii de mațe. Ea se sfirșește cu moartea, dacă nu întrevine omul la început. Cufoarea se învederează prin gâinațul apătos cum și prin aceea, că penele dinapoi rămân alipite deolaltă. Causa trebuie căutată în mîncarea nepriincioasă, în nutrirea prea îmbelșugată și mai ales în nutrirea prea timpurie, nemijlocit după eșirea din ouă.

În cele dintăiu 38—48 de oare, puii n'au trebuință de hrană nici de apă. Cu totul nepotrivită este apa foarte rea și mai cu seamă laptele mult puțin înăcrit. Cu începere din a treia zi, nu mai curând, ei se vor înzestra cu apă stimpărată și mîncare puțină, la anumite soroace. O mare greșeală este a da micilor pui de mîncare mereu-mereu cum și a le da prea mult deodată. Cu chipul acesta, ei își încarcă gușa și stomacul (rînza) peste măsură și se îmbolnăvesc cu înlesnire. Așadar' nutreț puțin câte puțin și la timpuri anumite.

Între mîncările primejdioase se numără grăunțele uscate, care prin venirea în atingere cu apa beută, se umflă și cășunează astfel lărgirea din seamă afară și une-ori plesnirea învelișului subțire, aflător în gușe. Aceasta rămâne atirând și mistuirea dă înapoi.

Nutrețul se se alegă cu deosebită îngrijire și să fie proaspăt, îndeplin sănătos și ușor de mistuit. De nutrețurile primejdioase se țin, afară de grăunțele uscate: hrișca (hrișca) mucegăită, laptele acru și peste tot materiile înăcrite sau atinse de mucegăeală.

Degerarea trifoiului.

Nu arare-ori am avut și avem prilej să vedem degerând în mare parte chiar și trifoiul altcum bine încheșat. Degerarea atât de păgubitoare este datorită mai ales duor cauze, asupra cărora atragem privirea cetitorilor.

Trifoiul roșu sau îndatinat, de care vorbim, e o plantă „bienală”. Astfel numesc țevțății plantele, care au trebuință de doi ani până să ajungă la dezvoltare îndeplină. Dacă 'i-se îngăduie ca să treacă anul dintâiu în sămânță, atunci trifoiul 'și-a făcut oare-cum rostul vieții și apoi piere, fie că sămânța s'a dezvoltat de ajuns, fie și numai în parte. Și lucru firesc, aceasta se întâmplă dacă cositul se amână mai tare decum s'ar cuveni.

Timpul cel mai priincios de a cosi trifoiul este pe când e în floare. Economii nostri fac greșeala, că amână cositul trifoiului și ierburilor până-ce florile încep a se scutura, une-ori și pe mai târziu.

Pe lângă cositul într'un târziu mai găsim o cauză a degerării trifoiului și anume sub cuvânt de a strînge până și rămășițele nutrețului pentru trebuințele iernii, mulți alți economi au nărvul, că fac cositura din urmă toamna târziu, așa că otava ce ar odrăsi nu mai are când se întări. O a treia cauză a degerării trebuie căutată în pășunarea trifoiului prea din seamă afară.

Drept aceea zicem: Cositurile dintâiu, două sau trei, să se facă pe dată ce trifoiul a apucat să înflorească, ear' cositura din urmă să se facă din vreme. Cu începere din Septemvrie v., cositul trifoiului și, dacă se poate, pășunatul ar trebui să se oprească.

Contra strepezilor de brânză.

Cea dintâiu cerință, și cea mai neapărată este să împedecăm străbaterea la brânză a muștelor, din a căror ouă se desvoaltă strepezii (vermii) atât de greșoși. Drept aceea ferestrele pivniții (celarului), cămării și peste tot a localului de păstrat cașii și brânza ar trebui înzestrate cu vâl de muște sau și altă pânzătură. Peste zi, ferestrele să nu se deschidă nicicând. În pivniță să domnească întunec beznă și curățenie desevirșită. Păreții localului ar trebui feștiți cu lapte de var amestecat cu oleiu (uleu) de laur. Eată în puține cuvinte mijloacele de aplicat contra strepezilor de brânză.

Cartofii de prăsilă.

După-cum se știe, cartofii (crumpe-nele, crumpenii, baraboi, picioicile, merele de pământ) se prăsesc nu din sămânță, ci din tulpinile subpământene, numite tubercule sau modâlci. Până a nu fi apucat să producă rădăcini și foi, nouele

odrasle se hrănesc din materiile de rezervă cuprinse în modâlci. Întâietate să se dea prin urmare modâlcilor mari și dezvoltate îndeplin, ca fiind mai bogate în materii nutritoare și oare-cum desevirșite. Modâlcile mici și rămase înapoi nu sunt bune de prăsilă. Sub cuvânt de cruțare și spornicie, țeranii nostri folosesc la prăsire modâlci mici și nu arare-ori foarte mici. Acest fel de cruțare seamănă a risipă întocmai ca ou cu ou. Căci lucru hotărît: din modâlcile mici dobândim recolte de asemenea mici, adese nici jumătate atâta ca din modâlcile mari și bine dezvoltate. Modâlcile de o mărime mijlocie se pot și ele întrebuința. De altcum mărimea atrăne firește dela soiu.

Pe lângă, că aleg de prăsilă modâlcile mici, țeranii nostri mai fac și greșeala, că pun în același cuib modâlci în număr prea mare, câte 3—4 și une-ori mai multe. Decât însă modâlci mici și multe, hotărît că mai bine ar fi să pună câte 1 modâlcă, mult 2, firește mari sau de mijloc.

Scăparea înecaților.

Pentru de-a mijloci scoaterea grabnică a apei din trupul celor înecați, un doctor vestit din Paris, cu numele Laborde, a purces și purcede astfel: Introduce în gura bolnavului o lingură, apucă limba cu degetele și trage bărbătește. Urmarea e, că bolnavul capătă îndată căreii și aruncă apa în șiroaie. Cu chipul acesta doctorul Laborde a mântuit vieța unui mare număr de înecați.

Curățirea vaselor de aramă.

Căldările sau alte vase de aramă redobândesc luciul pierdut și se fac ca noue prin frecarea bărbătească cu apă ferbinte, în care s'a fost pus spanacul (spinacul, spinatul) la fert.

Alegerea epelor de prăsilă.

Afară de însușirile, pe care ar trebui să le întrunească caii de prăsilă peste tot, se mai cere dela eapă și unele însușiri cu totul osebite, dintre care amintim pe scurt următoarele:

În asemănare cu caii de acelaș soiu, eapa de prăsilă să fie mare și puternică; căci dela eapă atărnă mai ales mărimea și tăria urmașilor. Eapa cu șolduri apropiate și foale îngust față cu anevoe și uneori lapedă mănzul. Șoldurile să fie deci cât mai îndepărtate și partea dinapoi largă și bine învălătită. O altă însușire neapărată este ca eapa să lege ușor. Epele, care nu leagă nici după împărechieri reînvoite cu armăsari buni, n'ar trebui ținute de prăsilă.

Eapa să producă mânzi îndeplin copți, sănătoși și fără întervenirea măestriei omenești.

Eapa să fie lăptoasă. Epele care, deși hrănite și îngrijite bine, dau lapte puțin sau nu dau de loc, nu se potrivesc la prăsire. Aceeași trebuie zis despre epele, care au nărvul de a mușca mánzii sau 'i-ar fi alungat dela uger. Epele foarte grase față cu anevoe sau produc mânzi slăbuți și mititei. Firește că epele tocmai slabe nu sunt nici ele potrivite.

Scoaterea petelor grase din hârtie.

Din „magnesie arsă” sau din „carbonat de magnesie” și apă se gătește un aluat, cu care se ung petele, cu ajutorul unei periute. După ce s'au svîntat se înlătură cu tăișul cuțitului. Cerând trebuința, ungerea se repețește.

Păstrarea ferului de călcat.

După folosire este bine se punem ferul de călcat nu tocmai departe de foc spre a se răcori încetul cu încetul; căci răcindu-se în pripă, el asudă și se coclește (ruginește) cu înlesnire. După ce s'a răcorit îndeplin, se păstrează într'un săculeț sau fâșie de flanelă, care s'a fost muiat în oleiu.

Știri economice.

Condițiile de primire în școalele de pădurărit ale statului. Între codrenii nostri, numiți și jitari, păzitori, vornici, și peste tot între care se îndeletnicesc cu paza și chivernisirea pădurilor, se află destui inși, care de dorit ar fi să cerceteze școala de pădurărit și apoi să se aplice ca vornici (gornici; în România guarzi; germ. Forstwart, ear' ung. erdősz) în comunele lor sau pe seama cutării cerc și c. l. În asemănare cu codrenii de rând, ei sunt foarte bine plătiți și duc o vieță adese tignită și comoadă.

Așa fiind, am crezut a face un bun serviciu multora din cetitorii nostri publicând mai jos condițiile de primire pe care, la rugarea noastră apriată, ni le-a împărtășit inspectorul regesc de păduri, domnul Bömches de aici.

Condițiile sânt următoarele:

Acei care voesc să fie primiți pe spesele proprii, au să solvească anual 150 fl. în 2 rate de câte 75 fl. anticipative, pentru cost, cuartir și îmbrăcăminte.

Părinții, tutorii sau stăpânii au a-și așterne obligamentul lor prin act notarial.

Dacă cei primiți pe spesele statului părăsesc școala înainte de trecerea anului au să depună în restimp de 6 săptămâni suma de 150 fl. pentru acel an.

Nou primiții în școală au să-și aducă fiecare 6 cămeși, 6 ismene, 6 batiste, 10 părechi de obiele sau ciorapi, 1 păreche de cisme tari, toate noue.

Rugările scrise cu mâna proprie trebuie așternute până la sfârșitul lui Iulie; cei-ce voesc să fie primiți pe spesele statului, au a mai alătura și testimoniul de sărăcie.

Asemenea școale de pădurărit sânt în Királyhalma, Vadászerdő, Liptoujvár și Gurglu (Görgény-Szt.-Imre în Ardeal).

Durata instrucției este de 2 doi ani și începe în Octomvrie.

Dela cei de primit se cere:

1. Să fi împlinit 12 ani și să nu fi trecut de 35 ani.

2. Să fie sănătoși și bine încheși, să aibă față sănătoasă, auz și glas bun. Testimoniile despre acestea însuși se aduc dela fisicul comitatens sau dela un medic din armata. honvezilor; cu toate acestea, elevii vor mai fi vizitați încă odată trupește la primire.

3. Să fi absolvat școala elementară sau să știe scrie și ceti cu înlesnire și să știe cele 4 operații (specii).

4. Testimoniu de moralitate (purtare).

5. Rectificare privitoare la serviciul militar; este cineva asentat, se rectifică cu pasportul militar.

Fabricarea porțolanului în Rusia.

Fabrica imperială de porțolan din Rusia își va ține la sfârșitul lunii Iunie sărberea de 100 ani a fundării sale. Cu această ocazie se va publica și o istorie a acestei fabrici, arătând toate peripețiile, prin care a trecut.

În această istorie va fi între altele și o scrisoare a contelui C. Razoumovsky din anul 1742, în care contele spune, că pentru întâia-ori s'a fabricat porțolanul în Rusia de către lucrători aduși din China.

Această scrisoare a fost păstrată în arhivele ministerului de externe din St.-Petersburg.

Emigrările la America.

După o statistică a biroului economic din Washington, în anul 1893 au emigrat (pribegit) la America 488.775 de oameni; dintre acestia se vin pe Ungaria 26.219. În 1892 însă, numărul emigranților din Ungaria a fost de 32.683. Sunt 20 de ani, de când între locuitorii din Ungaria s'a introdus obiceiul de a emigra la America și s'a adeverit, că dintre acești emigranți foarte puțini sunt, care se reintorc în patria lor. Mai ales dintre Slovaci se găesc, care vin îndărăt; dintre cei ce au emigrat însă din părțile de dincolo de Dunăre, nu s'a reintors până acum mai nic unul.

Un tren cu pânze. S'au făcut încercări foarte ciudate pe linia Kansas-Pacific-Railway (America), ale cărei linii strătae șesuri pe o depărtare însemnată. Fiecare vagon era înzestrat cu un catarz de 3 metri 30 cm. înălțime, purtând câte o pânză triunghiulară cu 2 rezămătoare. Cu toate întorsăturile ce formează linia, și cu toate că regulatorul mașinii era închis, trenul a putut ușor să ajungă iuțea de 40 mile sau 66 chlm. pe oară, iuțea de mare, chiar și pentru America. Avem corăbii cu vapor, pentru-ce nu am ave și tren cu pânze?

Din traista cu povețele.

Întrebarea 115. Am 100 măsuri nuci și observând, că șoarecii fac mare pagubă în ele, m'am hotărât a le vindé. Vă rog a-mi spune în «Foaia Poporului», cui le-aș putea vinde și cu ce preț măsura? N. M., preot.

Răspuns. Pusă fiind astfel, întrebarea D-tale presupune ca și când Redacția noastră ar fi având privilegiul unic să cunoască pe toți consumatorii de nuci din patrie și străinătate! Încă ceva. Cuvântul măsuri în cazul de față este o numire cu totul locală și are pe alocurea un înțeles cu totul altul. Ar fi timpul ca cel puțin cărturarii noștri să înlocuească măsurile locale prin măsurile legiuite

și obștește cunoscute. Ceea ce putem răspunde la întrebare înșasi este, că aici s'au vândut și se vând și acum cu 6 fl. 50 cr. — 7 fl. hectolitra. Prețurile din Budapesta, Arad ș. c. l. le poți găsi în fiecare ziar mare, d. p. în „Pester-Lloyd“.

Întrebarea 116. Rog să mi se răspundă în «Foaia Poporului» la întrebarea: De unde aș putea căpăta un formular (bazar) pentru facerea unui costum național românesc?

G. Căpățină.

Răspuns. Costumul (portul) național românesc este de mai multe feluri, după țeri și ținuturi. Ar fi fost deci neapărat să areți anume, ce costum ai în vedere: năsăudean, sâliștean ș. c. l. Presupunem însă, că vorba e de costumul îndatinat în România și la balurile din orașele noastre. De altă parte credem, că sub numirea de formular („bazar“ este cu totul altceva) D-ta înțelegi un chip sau iconă (model) pe hârtie, înfățișând felul croelii sau podobelile. În această privință adresează-te la societatea femeilor române «Furnica» în București, strada Victoriei. Mult mai bine vei isbuti însă, dacă vei lua împrumut un costum, care ți-ar fi plăcut mai tare.

Întrebarea 117. În comuna noastră se află patru tauri de prăsilă, între cari doi, tocmai cei mai frumoși, au căpătat nărvul, că aleargă uneori după oameni pe câmp, deși prin curte sau în grajd sunt blânzi. Nu cumva, aplicând belciugele recomandate de Carol F. Jickeli în «Foaia Poporului» s'ar perde nărvul amintit? Pot taurii paște cu ele în nas? Dacă da, Vă rog a mijloci la adresa mea cumpărarea a două belciuge, dacă nu, numai unul.

I. Cațaveiu.

Răspuns. Aplicarea belciugelor amintite se recomandă pentru taurii care, voind să împungă sau altcum să amenințe, se prind prin o sfoară sau cârlig de belciug. Trăgând de acesta cât de domol, ei simt dureri așa de mari, încât se potignesc îndată și stau ca mieii. De obicei văcarul este care, prevăzând cutare pacoste, prinde amănă sfoara legată de belciug. Așezarea belciugului, deși altcum ușoară, trebuie îndeplinită cu deosebită luare aminte, nu cumva să se pricinuească rană prea largă, anevoie de vindecat sau la loc nepotrivit. Belciugul nu împedecă pașterea animalului și, cerând trebuința, se poate îndepărta.

Întrebarea 118. Vă rog a mă încunștiința în prețuita «Foaia Poporului», dacă la tragerea din urmă sau la cele premergătoare au eșit losurile ungare „Crucea roșie“ seria 569 nr. 62 și seria 5143 nr. 40?

G. Coroian, protopop.

Răspuns. Seriile amintite n'au eșit la sorti!

Întrebarea 119. Vă rog a-mi împărtăși, de unde și cu ce preț aș pute cumpăra sēmēnță aevă bună de napi de nutreț (lat. Beta vulgaris)? Câte chilog. se cer la 1 juger de pământ și când ar trebui sēmēnată? Am înțeles, că sunt mai multe soiuri de napi de nutreț, precum napi de Burgund, Mamuth, de Erfurt, Dobito, cum și napi turcești sau călugărești (lat. Helianthus tuberosus). Care soi ar fi mai potrivit la pământul nostru muntos?

P. Dalea, învățător.

Răspuns. Vina D-tale este, că n'ai cetit cu luare aminte avisul de timpuriu publicat, prin care comitetul central al «Reuniunii

agricole române» de aici s'a imbiat a mijloc cumpărarea de sēmēnță aevă bună, de trifoiu, luțernă și napi de nutreț. Într'acea s'a și împărțit sēmēnță cumpărată prin comitet. La 1 juger sunt de ajuns 12—14 chilog. Napii de nutreț sunt de foarte multe soiuri și ne-ar trebui lungă poveste voind a descrie fiecare îndeosebi. Între soiurile vestite și oarecum „moderne“ se numără: Mamuth (uriașul), Oberndorf, Erfurt, Eckendonf și c. l., care isbutesc în pământurile grase și bine pregătite, fie clima și mai aspră. În deosebire de acestea și numeroase alte soiuri înrudite, care împreună alcătuiesc grupa napilor sau sfeclilor (lat. Beta vulgaris L.), „helianthus tuberosus“, pe românește baraboi, picioici turcești, gogoase de pământ, cocorobeți ș. c. l., este o plântă înrudită cu floarea soarelui și nu face parte dintre napi sau sfecele. Napii adecă se cultivă pentru rădăcinile lor atât de groase și spornice, ear' „helianthus“ pentru cotoarele sale subpământene. Cetește știrile economice și răspunsurile din numerii premergători ai foaiei noastre și vei afla cui să te adresezi în scopul cumpărării. Prețul e felurit, după soi, calitate ș. c. l. Sfatul nostru e să cumperi fruntea sēmēnții.

Întrebarea 120. Avem de gând să cerem din fundația Șaguna un ajutor pentru zidirea bisericii noastre și aș dori să știu, dacă comitetul are sau nu are să iscălească proiectul de plan?

I. Iusu Boian.

Răspuns. Atât protocoalele ședințelor cât și toate celelalte acte se iscălesc prin așa numitul biuro, care se alcătuiesc din preșident și notar, în treburi de bani și din epitropi, ear' în treburi de alegere și din bărbații de încredere. Cere dela păr. paroch local legea fundamentală, numită „Statutul organic“, unde vei găsi cerințele trebuitoare. Dacă membrii comitetului consimt cu proiectul de plan, atunci nu strică nimic prin subscrierea numelui lor. De altcum fie că proiectul se iscălește într'un chip sau altul, hotărârea atârnă firește dela consistor.

Întrebarea 121. Vă rog să binevoiți a da loc în «Foaia Poporului» la întrebarea: De unde aș putea căpăta un exemplar de statute pentru „biblioteca populară“? Statutele pot fi și numai ungurești, că apoi le vom traduce aici, dar' să fi fost încuviințate de ministru.

S. Dandea, proprietar de mine.

Răspuns. După părerea noastră, facerea de statute și încuviințarea acestora prin ministeriu este neapărată numai când vorba e de societăți cu membrii în regulă, nu însă și pe seama bibliotecilor. De cumva aveți nedumeriri, puneți „biblioteca populară“ sub scutul bisericii sau școlii confesionale care, amăsurat Statutului organic, volnică este a înființa și bibliotecii. Așa știm noi că s'a urmat în Săliște, Poiana Sibiului și în alte comune când cu înființarea bibliotecilor. Poate că între numeroșii noștri cetitori se va afla unul doi, care să ți trimită un exemplar din statute. De altcum stăruim în opinia să legați soartea bibliotecii de a școlii confesionale, lucrând astfel mână în mână. În scopul strîngerii de bani cum și în al administrării cărților se poate face, cerând trebuința, un regulament, care trebuie așternut consistorului spre încuviințare.

Tirgurile din săptămâna viitoare după cal. vechiu.

Duminică, 17 Aprilie: Saschis.
Luni, 18 Aprilie: Iacheșdorf, Bekokten, Jimbor.
Mărti, 19 Aprilie: Iara, Ditro, Illyesfalva, Nagy-Kászton, Bandul-de-Câmpie, Almașul-mare, Sângeorz, Gherla, Teaca, Dicio-Sânt-Mărtin.
Mercuri, 20 Aprilie: Hașfalău, Cheța, Nușfalău.
Joi, 21 Aprilie: Ciuc-Sânt-Mărtin, Cernat, Lupșa, Cecheu, Sibiu, Cosven, Cristurul-săcuiesc, Cernat, Voila, Ibașfalău, Nocrich, Aitonul-mare.
Vineri, 22 Aprilie: Rodna-veche, Borșa, Murăș-Ludoș, Vinerea, Ciuc-Sereda, Satulung.
Sâmbătă, 23 Aprilie: Agărbiciu, Dobra, Sălașul-de-sus, Gurghiu, Ormeniș, Terebeș, Jibeu, Geoagiul-de-jos.

LOTERIE.

Tragerea din 21 Aprilie n.

Timișoara: 68 40 73 9 64
 Viena: 84 29 56 41 26

Tragerea din 25 Aprilie n.

Briun: 5 83 53 8 43

Călindarul săptămânii.

Zilele	Călindarul vechiu	Călind. nou	Soarele	
	Dum. Paștilor.		răs.	ap.
Dum.	17 (+) SS. Paști	29 Petor M	4 38	7 18
Luni	18 L. Paștilor	30 Catari	4 36	7 20
Mărti	19 C. P. Ioan cel vechiu	1 Maiu Filip	4 34	7 22
Merc.	20 C. Teod. Trichina	2 Atanasie	4 32	7 23
Joi	21 S. Mart. Ianuarie	3 Înălț. D	4 30	7 25
Vineri	22 C. P. Teod. Sicheot	4 Florian	4 28	7 27
Sâmb.	23 (+) M. Muc. George	Pius	4 26	7 28

Prețul mărfurilor.

Piața din Făgăraș. În 23 Aprilie. n. Grâu hectolitru fl. 5.50 până 6.—; grâu mestecat fl. 4.25 până 5.—; sâmbă fl. 2.60 până fl. 2.80; orz fl. 2.80 până fl. 3.—; ovăș fl. 3.— până fl. 3.20; cucuruz fl. 3.— până fl. 4.—; mazăre fl. 6.— până fl. 7.— fasole fl. 1.— până fl. 1.40; linte fl. 8.— până fl. 9.—; sămânță de cânepă fl. 4.— până fl. 5.— sămânța de in fl. 6.— 7.—; cartofi fl. 1.40 până 1.50; mălaiul fl. 8.— până fl. 9.—; sâmb brut 100 chilogrami fl. 22.— până fl. 24.—; lumini de sâmb turnate fl. 41.— până fl. 42, unsoare de porc 1 0 chilo fl. 60.— până fl. 62.—; slănină 100 chilo fl. 52 până fl. 60.—; săpun 100 buc. fl. 22.— fl. 26.—; cânepă fl. 30.— până fl. 35.—; fân fl. 1.80 până fl. 2.40 carne de vită chilo 46 cr.; carnea de vițel — până 40 cr.; carnea de porc — până 40.—; carnea de oaie — până 28.—; ouă 7 cu 10 cr

Tirgul de rimători în Steinbruch. În 23 Apr. v.: s'au notat: ungurești bătrâni grei 46.— cr. până 47.— cr., de mijloc 46.— cr. până 47.— cr., ungurești grei tineri 49.— cr. până 49.1/2 cr., de mijloc 43.1/2 cr. până 49.— cr., ușori 48.— cr. până 49.— cr. marfă țerănească grea 46.— cr. până 47.1/2 cr., de mijloc 47.— cr. până 47.1/2 cr., ușoară 46.— cr. până 47.— cr., românești, grei — cr. până — cr., transito grei — cr. până — cr., transito de mijloc — cr. până — cr., transito ușori — cr. până — cr., transito sârbești grei 48.— cr. până 49.— cr., transito de mijloc 48.— cr. până 49.— cr., transito ușori 47.— cr. până 48.— cr.

AVIS.

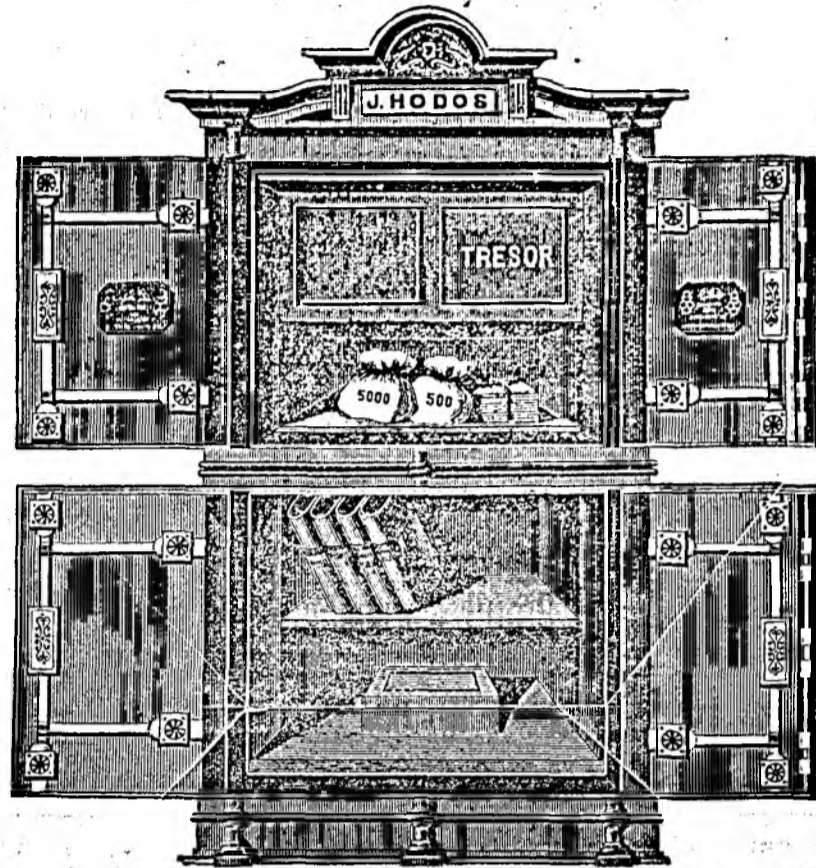
Preotul român gr.-or. din Luncoșoara p. u. Rév și Petru Boticiu au aflat un teritor aproape de tren care conține

Ciment și Gips foarte fin.

Doritorii de a cumpăra acest loc să se adreseze la dl Petru Cipou, învățător în Luncoșoara, care va da informațiunile necesare.

[1127] 2-3

Primul Român fabricant de casse în monarhia austro-ungară
IOAN HODOȘ [434] 2-

și recomandă
cassele și cassetele sale de fier
 Pentru păstrat de bani și hârtii de valoare.
sigure contra focului și spargerii
 de diferite mărimi și forme cu prețuri cât de moderate.
Interesaților se trimite la cerere „Prețuri curente” gratuit și franco.
 Cassele sunt expuse vederii cercetătorilor în localul fabricii.

Rachiu de prune (Slivovitz) veritabil garantat
 de 56 grade.

Rachiu de drojii veritabil, foarte fin.

Amândouă speciile în sticle

à 1 litru fl. 1.—,
 „ 0.7 „ „ —.75,
 „ 0.35 „ „ —.40.

Accleași calități vândute cu măsura à 75 cr. pro litru se capătă în prăvălia de spirt și rachiu a lui

ENRIC RIEGER,

SIBIU,

strada Gușteriței nr. 7.

[953] 2-5

Tot acolo se capătă și licoruri fine în sticle precum și cu măsura, diverse specii de cognac, spirt dublu și triplu precum și toate speciile de spirtuoase bune și ieftine.

Rog se fiți cu atențiune la nr. 7 al căsii.

Carol F. Jickeli

Sibiu.

Deposit de
traverse, șini vechi de drum de fer,
CEMENT,

recomandă depositul seu bine asortat cu tot felul de mărfuri de fer și metal, unelte pentru ori-ce industrie, unelte agricole, pentru horticultură și gospodăria casnică. [1008] 2-6

Comande în limba română sînt de dorit.

Avis!

Îmi iau voe a aduce la cunoștință publică, că eu după o praxă îndelungată câștigându-mi în urmă diploma de întreprinzător de clădiri, am ajuns în poziția a pute lua în întreprindere ori-ce lucru privitor la arta clădirii, precum: clădiri din nou, reparaturi, pregătire de preliminară de spese și pot asigura pe on. public, că lucrurile concrezute mie le voi îndeplini spre mulțumirea celor-ce mă vor onora cu încrederea.

Cancelaria mea se află în Bistrița (Besztercze), strada: Peste Podul Budacului Nr. 19, casa proprie.

Cu stimă

Pavel Beșuan,

[1086] 1-1 întreprinzător de clădiri.

2 medalii de aur
și
13 de argint.

9 diplome
de onoare și
aprețiere.

Praful Korneuburg

[482] 8-45

al lui KWIZDA pentru nutirea vitelor

cai, vite cornute și oi.

Prețul unei cutii 70 cr., 1/2 cutie 35 cr.

De 40 de ani folosit în cele mai multe grajduri, la lipsa de apetit, mistuirea rea, la ameliorarea laptelui și la augmentarea cantității laptelui la vaci.

Să se observe bine
marca și să se
ceară expres:
Praful Korneuburg
al lui Kwizda
pentru nutirea
vitelor.

Depositul principal:
Franz Joh. Kwizda,
liferant ces. și reg. austro-ungar
și reg. român.
Farmacia cercuală
Korneuburg l. Viena.

Veritabil se poate
căpeta în toate
farmaciile
și drogueriile din
Austro-Ungaria.

La „**Institutul Tipografic**“
în Sibiu se află de vînzare:

PORTRETUL

dlui Dr. Vasile Lucaciu.

Un tablou în mărime de 38x28 cm.

Prețul 50 cr.

Hârtie de scrisori

cu inscripția

„**Totul pentru Națiune!**“

lozincă sublimă a Fetelor Române
efectuează **Librăria „Institutului
Tipografic**“ în ori-ce mărime de
hârtie, cu diferite arabescuri, în cutii
sau fără cutii.

Institut de credit fonciar în Sibiu

(BODEN-KREDIT-ANSTALT IN HERMANNSTADT).

Sporer-Gasse Nr. 2.

Toate afacerile de bancă și de cambii, precum și intermediări în comisiuni se fac aici cu cele mai favorabile condițiuni în

Cassa de schimb a institutului.

Primirea de alocări de bani cu interese.

Vîndere și cumpărare de efecte, cu deosebire bilete hipotecare și alte hârtii de depuneri, apoi sorte de bani din țeară și străinătate (note monede).

Avansuri pe efecte, precum și pe conto-corrent.

Escompturi de cambii, efecte și cupoane.

Mandate și afaceri de incasso.

Dispozițiunile mai detaliate se pot vedea în localul institutului.

Despre toate cestiunile, care tae în afaceri de bancă se dau *informațiuni gratis*.

Privitorii la cruțarea speselor la trimiterea de bani, la cerere se trimit din partea institutului *cecuri postale*.

Formulare pentru petițiunile de împrumuturi pe ipotecă precum și îndrumările necesare se dau din partea institutului.

Informațiuni mai de aproape în materie de instituturi dau și domnii:

Paul Theil, avocat în Sibiu.

Dr. Carl Oberth, avocat în Mediaș.

Albert Gross, avocat în Elisabetopole.

Dr. Nicolae Motoeu, avocat în Făgăraș.

Dr. Gustav Krasser, avocat în Sas-Sebeș.

Dr. Bela Gal, avocat în Alba-Iulia.

[819] 4-8

Institut de credit fonciar în Sibiu.
(Boden-Kredit-Anstalt in Hermannstadt).